

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, temető-utca 12. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmertlen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASARNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonczi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyv. nyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatal felé a fizetési pénzes, hirdetésnyelvi térítési- és felvételnyelvi.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos perit sor ter-
fogata . . . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás
után . . . . . 30 kr.

Nyílttér:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont” kiadóhivatala Rimaszombat Losonczi-utca 24. sz., nemkülönböztetve minden hazai postahivatal. Az előfizetések legegyszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

TREFORT ÁGOSTON.

1817—1888.

Magyarországot ismét súlyos veszteség érte. Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi miniszter, s a magyar tudományos akadémia elnöke nincs többé. A folytonos munkában elfáradt, test összeomlott, a tudományokban megedzett lélek önmagát emésztte meg. S midőn e sorok napvilágot látnak, ott fog nyugodni a nagy alkotó szellem porhüvelyé annyi sok jelesünknek sorában, a fővárosi sírkertben.

Lapunk szűk keretét felülmúlja az ő érdemeinek méltatása. Hiszen az, ki az új Magyarország ébredésének korszakában szívta magába a honszerelem édes mézét, részt vett annak küzdelmeiben, ott volt a vérkeresztsegnél s az ezeknél nyert eszmékkel és tapasztalatokkal gazdagon lépett az alkotmányos korszak kezdetén a küzdők sorai közé, hogy szívét, lelkét s egész életét nemzetünk tudományos előhaladása, édes hazánk felvirágoztatására szentelje, az örök időkre szóló emlékek hosszú sorát hagyja maga után.

Pedig Trefort nem volt eredetileg magyar, nem ringatták bölcsőjét fényes palotában, hihetőleg az altatódal sem magyarul hangzott a kisded álmai felett. — De rajta legjobban beteljesedett az, hogy a nyílt magyar őszinte jellem, melytől a beköltözött francia család hazánkban találkozott, képes volt esakhamar magyarrá tenni annak minden tagját, s hogy nagy elődök és nagy vagyoni nélkül sem enyészhet el, a valódi lángész pedig mindig megtudja találni a tért, melyen használni, sőt magát nélkülözhetlenné tenni tudja.

Trefort Ágoston élete a közjó előmozdítását célzó tények és alkotások hosszú sorozata.

Ezért kíséri a nemzet halála sírjába, ezért lesz emléke áldott mindörökké.

Rimaszombat, 1888. aug. 22.

Örökösén halljuk emlegetni a panaszt különösen a vidékiek és idegenek részéről — kik közül némelyek sanda szemekkel nézik a polgári

elemnek rohamos gyarodását és fejlődését, mások pedig előrehaladottabb társaságú — nagyobb — városok köréből jöttek hozzánk. — hogy Rimaszombatnak társadalmi élete nagyon kezdetleges, vagy hogy épen nincs is.

Mi, a kik folytonosan és közvetlen szemlélői vagyunk kis városunk gyors emelkedésének és tudjuk, hogy azon vadak nagyrészt roszakaratuak, nagyrészt pedig túlzottak. — többször kikeltünk a támadások ellen; — ez idő szerint azonban csakugyan kénytelenek vagyunk beismerni, hogy itt a társulási, egyesülési szellemnek — mely a társadalmi életnek legelső életfeltétele — alkalmas talaj hiányzik.

Mert ha társadalmi egyesületeinket nézzük, a melynek köréből kell kiindulnia a társadalmi mozgalmaknak, azt tapasztaljuk, hogy nagyrésztük pang, egy részüket már el is felejtettük, más részük halva született. Talán a közművelődési egyesületen, nőegyleten és Casinon kívül nem is lehet ma holnap egyesület említeni sem.

Az ok, mely bennünket ez elmélkedésre indít, nem egyéb, mint két társadalmi egyesületünk haldoklása. Az egyikről a tornaegyesületről röviden emlékezhetünk meg, mert az halva született, mindjárt első felépése is egy óriási deficit lévén, mely máig is fedezetlen s melynek fizetésén a legfiatalabb ifjúság épen most buzgalkodik, de a másikról — a híres rimaszombati dalárda, mely fennállásának 10. éve óta a közönség elkényeztetett kedvence, — valóban mély szomorúsággal szólhatunk csak.

A múlt héten tartott igazgatósági ülésen az igazg.-választmány kénytelen volt már a leguolsó eszközökhöz nyulni s egy utolsó felhívást intézni a működő tagokhoz az iránt, hogy nyilatkozzanak: vajon akarják-e komolyan továbbra is fel tartani az egyesületet, vagy nem, mert ha működésükről az igazgatóság rövid idő alatt meggyőződni nem fog, a szeptember végén tartandó rendes évi közgyűlésen az egyesület végfeloszlását fogja indítványozni.

Bizony már ennél szomorúbb 10 éves jubileum alig képzelhető!

Tárcacikk valamiről.

Ki az enyémhez hasonló igazi gyönyörűséggel élvezte meg lapunk múlt számában Nemo t. barátunk által (ki különben bátrán, minden szerénytelenség nélkül írhatta volna ezikke alá az „Aliquis”-t is) a semmiről írt tárcacikkét, ne higgye hogy e sorok versenyt jelentenek. Ennek előrebocsátásával tartozom magamnak, no meg másoknak is.

Sok minderre képesek vagyunk „ebb” a kutya melegbe, a mire rendes körülmények között pl. téli gúnyában nem igen vállalkozhatnánk; s mikor szerkesztőnk kegyes kegyetlensége vagyis inkább Berzete derék lelkipásztora iránti tisztelet és előzékenység folytán kizorítottam az én „rendes rovatom”-ból, elhatároztam, hogy vedleni fogok, s írok tárcát „valami”-ről.

Persze, hogy valami még pedig nagy valami egy hét lefolyása, a miről írni akarok, s a mi által azt is szeretném elérni, hogy t. Nemo barátunk, első sorban a „rimaszombati ifjúságot” ajánlja a Honolulu tudományos akadémia tiszteletbeli tagjává.

Mert hát ők nemesek a „dolce far niente”-nek áldoznak, hanem jótékony célú nyári mulatságot rendeznek ma, melynek megbeszélésére értekezletet hívtak össze. Nehez dolog volna elhívtetni, hogy 24—26 fok nyári hőségben élvezet „értekezni” s ily megmerhetetlen áldozat már maga is bizony megérdemelté a méltó elismerést.

Megmozdultunk. Az ifjúság oszladozó félben van, s már a gyöngéd nem iránti tekintetből sem — akart ugy szétmenni, hogy kellemes emlékeket ne hagyjon maga után. E mellett a jótékony cél is hevíti az ifjúság felpezsdülő vérére. — Ennek élénk jelét láttuk már az értekezleten is, hol mind megannyi szónok és a nemes eszmék lelkes harcosai álltak ki a platzra. Dictum-faktum; — most tartott egy fél óráig, s már megállapodás jött létre.

A torna-egylet lelkes elnökének, — ki mint általában idősbjeink — a lassu, jól meg hányt vetett epithetonok híve, scurpulusa támadt, s azt találta mondani, hogy jó lesz előlről kezdeni az értekezletet. Ez ugyan keveset natott, de mikor olyan kedélyes érveket hallottunk, hogy

De ha elfogulatlanul vizsgáljuk az okokat, be kell látnunk, hogy mindezen mizeriák okai tulajdonképpen nem az egyesületeket fentartó egyesületekben keresendők. Az a mindig ugyanazokból álló, csekély számú intelligens sereg, mely nálunk minden egyesület létrehoz, segít, mozgalmakat indít és támogat, az — mondjuk ki nyíltan — épen a legkevésbé vagyoni része társadalmunknak és mindig erején felüli áldozatokat hoz a közművelődés, jótékony, egyház, iskola stb. oltáira. Mert tessék csak összeszámítani, hogy egy szerény fizetésű hivatalnoknak mennyibe kerül az, ha minden fennálló egyesületnek tagja akar lenni?

A casinóba tagsági díjul fizet	8 frtot.
A közművelődési egyesületbe	2 „
A nőegyletbe	5 „
A vereskereszt-egyletbe	1 „
A dalárdába	2 „
A műkedvelő-társulatba	1 „
A tornaegyletbe	1 „

Ez legkisebb számítás szerint is . . . . . 20 frt., melyhez hasonló vagy még nagyobb összeget követelenek az egyes társulatok által rendezni szokott mulatságok, jön aztán az adó, az újrív megváltók, a színházak és jótékony célok — árvizes és tűzvészes — aláírások, esetleg a gazdasági egyesület és a nyereség-társulat tagsági díjai s a szegény ember, ha pontos budget-t csinál, azon veszi magát észre, hogy 100—200 frtot kiad a nélkül, hogy érte csak egy garasos kiflit is kapott volna.

És itt nem ez a szomorú, hanem az, hogy mindezen terhek és áldozatok mindig azon elemnek vállait nyomják, a melyek legkevésbé vagyoni s rendszerint szellemi munkája, hivatala után él. Ez az egyetlen oka annak, hogy társadalmi életünk pang, mert fentartó erői kimerülnek a szakadatlan zaklatásban, segítség pedig nem jön, mert a tehetős, vagyoni, gazdag osztály visszahúzódik pénzes zsákjai mögé és összetett kezekkel nézi — sokszor mosolyogja és ki is gúnyolja — hogy miképpen erőlködik ez a

„lusták vagyunk öltözködni, meg a cipőnköt pucoltatni,” már ezelőtt meghatoltunk, s leszálltva a b-lepti díjat, elhatároztuk közönségünk kertbe csalását. Meglátjuk, sikerül-e, vagy körözöttet kell majd a deficit fedezésének biztosítására a helyszínén aláírt ívet.

* * *

Ha azonban az ifjúság megérdemli, hogy Nemo ur a Honolulu tudományos akadémia tiszteletbeli tagjává ajánlja, kérjük szívesen, intézkedjék az iránt is, hogy a tagok névsorából töröltessenek a „sokak,” kik csakugyan az „édes semmittevés”-ben lelik gyönyörűségüket. Nemesek, de még annyi taradságot sem vettek maguknak, hogy Jádó Károly fel-di lakosnak érdekes talimányát, a csirkeköltő gépet megnézzék.

Csodálatos igazán az a közöny, mely nálunk minden iránt — kivéve holmi komédiásokat, meg csepütárgókat — mutatkozik. Az bizonyos, hogy a természetben minden változó; az időtöltésnek és életnek is változónak kell lenni, de hát nálunk ezt sem tartják. Keleten, ahol pipászok mellett, pergetve ujjak közt a eszspit (fel-fűzött golyócskák) — nagy beesben állnánk, az tagadhatatlan. A fősvényesség nem igen jöhet szóba ilyenkor, mert csak 5 krajczárról volt szó, a ki pedig ezt is sajoálná, annál már csak Franklin volt fősvényebb, ki mint asztalos mas így szölt egy ebéd előtt atyjához: „Apám, ugy-e sok időt nyernék ha e huztonna előtt asztali imánkat egyszerű mindenkorra elmondanék?” — — — Kár volt pedig meg nem nézni a praktikus gépet, mely a physikának egy — a melege vonatkozó törvénye igazságán alapszik.

* * *

A hétnék kimagasló napja volt a Szent-István napja, mely már csak azért is kimagasló, mert oly vérmes reményeink fűztünk hozzá. Arról természetesen nem tehetünk, ha a „nagy nap” elérkezével minden „Szent” István is „mártír” lett, és elmaradtak a nagy áldomások. Már egész elszontyolodtunk e csalódságnak miatta, s hangulatunkba életet öntönd, siettünk „skrablya” partie élveiben menedéket keresni.

Hát uramfia! alighogy leülünk, fülünkbe zug a

TÁRCZA.

Itthon.*)

A nagy világ örök zaját megunva,
Sok év után itthon vagyok falumba.
Ha elfárad pihenni vagy a felek. —
Oledőe még nyugalmat is remélek.

De nem siet előmbe már jó anyám,
Kinek szívem buját, baját, mondanám.
Testvé: se jó ölelni, mint egykoron, —
Hogy elszéledt a nagy család nincs rokon!

Itthon vagyok! . . De mindenki idegen,
Szíves szóra köszöntenek — hidegen,
Úres a ház, nem kepepel a gólya,
Kidőlt, bedőlt mióta nincs lakója.

Pusztulni kezd gyommal benőt kiskertem,
Ahol regen minden fűszált ismertem.
Papir hajót boesátva el a tavon,
Magam a mult emlékein ringatom!

Bejárom itt a halmokat, a bérczet,
Honnan szemem jó messzire lenézhet!
El is látok egészen a határig, —
Hol a patak zokogva sír, ha válik.

Megnézem a hívogató sík mezőt,
Meg a csöndes, kakuk füves temetőt.
Imádkozom! s oly jól esik szívemnek,
Messz' oda lenni jó szüleim pihennek!

Öreg harang estére ha megkondul,
Bűsút veszek a drága kis halontul.
S ugy vigadok, mint a boldog emberek,
Ne tudják, hogy a lelkeim is kesereg!

Szuhay Benedek.

*) Mutatványszám szerzőnek sajtó alatt levő művéből.

„vízhorta-galyesapta“ népség a mai kor színvonalára emelni Rimaszombat város társadalmi életét.

Pedig meg lehetne gondolni azt, hogy a társadalom, melytől vagyunkat nyerték, esetleg busás jövedelmeket húzzák, ezek fejében kötelességeket is ró az egyén vállaira, melyek alól következetesen kibújni csak a rozlelkűség, vagy a tudatlanság képes. N. M.

A gömörmezei evang. ref. tanító-egylet gyűlése

Megyénk ev. ref. tanítói folyó hó 17-én, Tornallyán tartották meg jelen évi nagygyűléseket, hova a buzgó ügyfelek már kora reggeli órákban nagy számmal sereglettek egybe.

E népes tanító-egylet régi multjából eredő jó hírnevének megfelelően — ez idén is felette hasznos és sikeres munkával járult tanügyünk érdekeinek emeléséhez.

Mivel pedig többnyire a mű dicséri mesterét, — álljon itt tennti megjegyzések igazolásul a jelzett gyűlés lefolyását feltűntető eme rövid tudósítás.

A hivatalos ülés reggel 9 órakor a ref. templomban vette kezdetét s ott folyt le rövid megszakítással, mintegy délutáni 2 1/2 óráig.

Tárgysorozatának kimagasló pontja mindenestre a tartalmas és szépen előadott elnöki megnyitó beszéd volt. Szügyi László zadorfalai tanító, mint egykori elnök intézte ezt az egybegyűlt tagokhoz s tanügybarátokhoz üdvözlétül. Mely hatás keltett e beszéd, mert eszmegazdagság, művészi forma s lebilineselően szép előadási képesség, ugylátszik, mind bő mértékben állnak rendelkezésre a népnevelés eme kipróbált s érdemekben megőszült előhazozának, hogy kartársait küzdelmes munkákban való kitartására föllekkesítse.

Nem messze marad mögötte a szépen kidolgozott s Beeske Bilint főjegyző által felolvasott jelentés, mely az egylet évközben végzett munkálkodásának adja hű képet. Megemlítést érdemel itt az egyes szakaszok azon méltánylandó tevékenysége, melynél fogva az, főleg mintatanítások tartása által járult hozzá nagy mérvben hogy a helyes tanítási módszer minél szélesebb körben terjesztessék.

A tárgyalás alá került ügydarabok között nem esékly fontossgu azon javaslat, melyet az egylet a népiskolai tankönyvek reviziójára vonatkozólag alkotott s az egyházközségi tanügyi bizottmányhoz leendő felterjesztés végett elfogadott. Egyházi törvényeink értelmében u. i. ref. népiskolánkban csupán azon tankönyvek használhatók, miket a tanügyi bizottmány az általa álló sárospataki irodalmi kör által készített; ezen tankönyvek nagy része csakugyan meg is felel ezeltjának teljesen, egy részén azonban érezhető hiányok, fogyatkozások vehetők észre, — ezeket sorolja fel a tárgyalás javaslat figyelmes és gondos körültekintéssel s remélhető, hogy illetékes helyen figyelembe is fognak vétetni.

Tárgyalatott ezután a Maros-tordamegyei tanítótestület azon átirata, mely az orsz. tan. nyugdíjtörvény reviziójának eszközése, az állami tanítóokra vonatkozó legújabb kedvezményének a telekezeti tanítókra leendő kiterjesztése érdekében szólítja fel a társuleteket együttes kérvényezésre. Ez átiratban foglaltakat a ref. tanító-egylet is magáévá teszi, s ez ügyben a tanügyi magas kormánytól kérvényezni fog.

Éléuk figyelembe részesült az „Éötvös-alap“ és az „Orsz. tan. árvalház“ ügyét feltűntető jelentés. E kegyeletes intézményekre ez idén is meghozta anyagi áldozatát az egylet, amennyiben tagjai beszoigálatattak az e célra reájok kivetett járulékat épen úgy, mint a „megyei közművelődési egylet“ alapító tagsági díjának ez évi részletét. Megnyugtató tudomásul vétetett főleg azon körülmény, miszerint a ref. tanítói özvogy-árva gyámolda állása már eddigéig is mintegy 14000 frt kamatozó tőke melynek jövedelméből a segélyre jogosultak mindenike ez évben is 43 frt 23 kr. segélydíjban részesül.

Említést érdemel, az áldítványok tárgyalása alkal-

eseh trombitás banda keresves nótájával, s csak ennek köszönhettem, hogy „terez-béla“-ra el nem „hasaltattak.“ a mi különben „szegény barát“-unk szerint „megesik előkelőbb családok gyermekeim is.“ — Így előve aztán az időt, elfeledtük az Istvánok „gyengeség“-ét is és fűzzük tovább reményeink koszoruját a legközelebbi — illetve a mai nagy napig — kívánva, hogy a Samuk sokáig éljenek!

Egy euriósumról kell még meg emlékeznem. — Nagy zavarban voltunk — e héten. — Megértük azt is, hogy nem tudhattuk, hányadán vagyunk az idővel. Egyszerre gondolt valamit toronyóránk és megtagadta a szolgálatot. Bizonyára ilyen módon akarta megbosszulni azt az érthetetlen hanyagságot, hogy a mutatókat és az óra „zifferblatt“-ját nem akarják rendbe hozni. De itt volna pedig már a legfőbb ideje! — — — Hasztalan nézegettük e héten négy szemmel is, nem mutatta az meg a hivatalos órat aranyért sem — a Gömöri vesztességére; mert hét „gyakran elmaradtunk a hivatalból.“ — Hála azonban jó Császár bátyáknak, most már minden rendben van, már t. i. „belül“ s — Európa nyugton alhatik.

Alhatik ám, míg meg nem zavarja nyugalmában a tudomány szomjas ifjuság betódlása. Közeledik a szeptember — s vele együtt a tanulók lázas készülődése, izgatottsága, melylyel az „Alma mater“ kebelére sietnek. „Siet ám, aki siet“ mondja valaki mellettem, de hányan szeretnék diákjaink közül is, ha megállna a világ minden órája, és nem tudnánk eligazodni! — Az ilyenek nem tesznek számot, csak a szmét-javát vesszük figyelembe, s kívánjuk, hogy ők se tévesszék aztán szem elől Juvenalis jeles mondását, mely szerint:

„Orandum est, ut sit mens sana in corpore sano“

(Kívánatos, hogy ép testben, ép lélek lakozzék.)

Hogy mennyire vették figyelembe, arról — a jövő esztendőben, most még csak annyit, hogy ha valamiről nem tudtam sokkal többet írni, mint Nemo ur. (a szellemességről szó sem lehet!) tessék annak betudni, hogy a szedőgyerek siettetése miatt a valaminek t. i. a hétnék csupán feléről irhattam! K.

mával hozott azon határozat, melyben kimondatik, hogy az egylet nagygyűléseit ezentul nem csupán Tornallyán hanem főlváltva Rimaszombat, Rimaszécs, Putnok és Pelsőczön fogja tartani; nem különben az, melyben kimondja az egylet, hogy tagjainak esetleg történő mulasztásai irásbeli igazolványával nem tartja okvetlen szükségességnek a lelkeszi aláírást, illetve hiteltesítést, nehogy azok oly modoru eibánás tárgyául szolgáljanak mint p. a felvidéken lakó egyik tagtárs, kinek igazolványában a mult században használt, de korunk társadalmi illemével homlokegyenest ellenkező eme kitejzést használja az illető lelkesz, hogy t. i. a tanító „a mai napon honnartózkodásra felszöllitattott.“ (!)

Ezután a tisztikar mondott le az alapszabályok értelmében 3 évig viselt hivataláról, — új választás ejtetett meg tehát, melynek eredménye az lett, hogy elnökké: Szügyi László, alelnökké: Kovacs Ede és Fülep Bénéjmin, főjegyzővé: Csizy Béla, aljegyzőkké: Gööz Ferencz és Tóth József, e megyei tanítói tanácsbírákká: Szügyi László és Fülep Benjmin választattak meg titkos szavazással. A megválasztott tisztviselők különösen a tanácsbírák iránti bizalom a ütkos szavazás máskülönbén szeszélyes eshetőségei dacára is oly egyetértésben nyilvánult, mely legékekesebben illusztrálja a kartársak közötti szilárd együttartást. — Ez örvendetes egyetértés fölötti öröm a szintén jelen volt tudós eszperest, ut Nagy Pal urat is megragadta ki ez érzelmünk ékes szavakban kifejezést is adott, s mint nemeseen érző s eselekvő tanügybarát 10 o. é. frtot boesajított egyblti elnök rendelkezése alá az egylet által kitűzendő két pályamű megfőtjőének jutalmazására.

Végül néhány kebelbeli ügy intéztetett még el s messze haladt a dél, miután elnök berekesztő beszédével a gyűlés véget ért.

Miádezekből látható, hogy e tanító egylet híven betölti fontos és magasztos feladatát, s kik az egyesületi élet iránt közönyösséggel viseltetnek ime itt is tapasztalhatjuk, hogy egyesülésben rejlik azon ösörli mely egy s szellemi mint az anyagi vívmányok hathatós és biztos eszközlője. Végvári

Örömmünap Berzétén.

Tek Szerkesztő ur! Jól tudom, hogy már a nagyközönség is — mely egyházunkat romjából kiemelni segített — ohajianá tudni és méltán, hogy hová fordítottuk azt a tekintélyes pénzösszeget, a melyet gyámolításunkra negylelkűen hűldözgetni sziveskedtek; ime — becses jóváhagyásával — kedves kötelességemnek tartom erről néhány vonásban említést tenni; de meg fokép arról az örömről, melyet e hó első vasárnapján a jó isten megérnünk engedett.

Alig van év berzétéi ref. egyházunk életében, mely események és mozzanatokban oly gazdag volna, mint e folyó 1888. Sok bánatot eloszlattott, sok ketelyt elfűzött, sok kedves álmot megvalósított, de mindének felett sok könnyet letörült, sok ajakra hozta eme hitteljes éneket:

Az övéinek az Úr megtartója,

Öröz pásztor, hív oltalmazója!

Ha elgondoljuk azt, hogy édes reményeink, melyek bennünket már megesalni látszottak, leginkább ez évben valósultak meg; ha elgondoljuk, hogy kiáltó szavunkra megnyitlak a jó szívek és versenyre kelve éreztették velünk áldást osztó melegséget; ha elgondoljuk, hogy romladozó ösrégi templomunk, toronyunk, iskolánk, harangunk, paplakunk és kerítéseink ez évben lettek kívánt jó karba hozva, magasan hirdetve az áldozatkész lelkek buzgóságát és a szeretet építő hatalmát; ha — mondom — ezeket elgondoljuk, be kell ismernünk, hogy ez az év koronája sok letűnt esztendőnek!

Igen, berzétéi egyházunk, — mely gömöri ref. egyházi megyénk keretében szerény ugyan, de megis jelentékeny helyet foglal el itt a véghatáron, — hosszas szenderéből fellélegzett, mint a lidéreztlő nyomott, de felköltöti álmódó, romjából kiemelkedett, felépült. Az egyvűv munkáló — felekezet nélküli — öszhang építette fel, ez vala megváltója. Önerjét háromszor tette erős próbára ez a szegény nép, önként minden kényszerítés nélkül, s — dicséretükre legyen mondva — csak egy sem akadt közöttük, ki a jöttevés gyönyörűségétől megfosztotta volna magát. Ime ma megújodott templomában imádhajta istenét, megrősített iskolájában neveltetheti gyermekeit. Az alig 300 lelket tevő gyülekezet alig merete reményleni, hogy ezt elérje. És ime elérte. Vágya megvalósult. A kik látták e nép lelkesedését, beteljesült Simeoni hite feltti örömet, azok nem fogják azt állítani, hogy kihalt itt a protestáns buzgóság, szétfoslott az úr háza iránti szerelem. Istené legyen a dicsőség, ki e nép szent ohaját ily fényes sikerrel megkoszorúzta!

Mikor az ácsbalta utolsót koppintott, a kőműves kanál utolsót vakolt s a festő ecset utolsót húzott, leirhatatlan volt e kis nyáj öröme. Alig várta már a napot, hogy első háláadó imáját kibuzoghassa s megköszönje a könyörülő istennek ezt a gazdag ajándékot. És ime e nap is eljött, elhozta azt e hó első vasárnapja. Ünnap volt ez a nap Berzétén, feledhetlen ünnep, ünnap minden házban, minden szívben. Az édes anya erősen lelkére kötötte szívéhez forrott kedveseinek: templomba menjetek gyermekeim, imádkozzatok! 10 óra volt, mikor a harangzúgás összeölel-

kezett a vasárnap esendjével. Az augusztusi nap teljes pompájában ragyogott le a felhőtlen égről, eloszlatta a magas hegyek ködboruját, mosolygós, derűs képet öltött a szent ház. A templom köré vidékről is mind sűrűbben gyülekezett a nép, hogy együtt örüljön ezzel a sokat zaklatott, sok küzdelmeket kiállott egyházzal. Nem volt itt semmi feltűnő tüntetés, mely a nap felsőges voltát jelezze, nem volt mozsarak dörgése, tarack durrogása, zászlóknak lengése, óh mert ez a nap nem a külsőségeknek, de a szívek ünnepe volt. Harangozás végeztével beléptünk a kedvesen meglepő, pohártisztaságú, esinnal restaurált temploba. Az Úr házának mindkét öblös hajója zsűfolásig megtelt ünnepelni vágyó hívekkel. Az intelligencia férfi és nőtagjai is teljes számban voltak képviselve. Mariássy Barna szeretve tisztelt főgondnokunk, pezsgő egyházi életünk erjesztő kovásza, ki oly nemes odaadással forgolódik szegényes ügyeink mellett, a magas Tátra alól üdvözölt bennünket, mint írta, „lélekben ott is velünk ünnepel.“ . . . Miután a tömeg illó rendben helyet foglalt az Úr házában, felharsant az „Ima bejöttünk nagy örömmel“ kezdetű felsőges ének, melynek gyönyörű dallamát oly buzgón zengette keresetlen harmóniában férfi és nő, ifjú és aggasztján, mindeniknek kebléből a hálás öröm tört magának utat a véghetelenség alkotójához. Óh ez ének hatása alatt úgy együtt éreztünk, úgy összefortunk rang és felekezeti különbség nélkül hitben, örömben, reményben. Akárhogy akartuk is, nem bírtuk eltitkolni azt a szív érzékenységet elámuló parányi vizesöppet, odatolakodott az szemünkbe, oda ült szempilláinkra, elbeszélvén egyik szem a másiknak, hogy mi az a tiszta vallásos öröm, s mi a szép hatása. . . . Az utolsó éneksor alatt alantirt lelkész a virágokkal, koszorúkkal borított szószékre léptem s lellem mélyéből fakadó imában hálát adtam a könyörülő istennek, hogy bennünket megsegített, s esedeztem további oltalma és segedelmeért. Szinte éreztem ott fent, hogy megrezdült a szívek húrja ott alant, szinte hallottam, hogy szállt az ima szájról-szájra, szívről-szivre föl a magasba a jó atyához. Jólesett látnom egyházközségünk vallásos lelkületű urnóit, mint szelid alázattal, mesterkéletlen áhítattal ott ültek egy sorban a gyülekezet szegényeivel, jólesett látnom arcaikon a mély áhítat kifejezését, szemekben a vallásos buzgóság derengő fényét. . . . Igazán hasonlítottak ők egy imádkozó Madonna eszményi képéhez, a ki reájok tekintett imádkozniok kellett akaratlanul. Óh a női szív gyöngéd ömledése oly szépen beillik a templom imájába. . . . Ime milyen szép bizonyossága ez annak, hogy a valódi lélek és vallás elválhatatlan ikertestvérek!

Majd a hívek lelkeszomjára kísérlettem meg oltogatni, felnyitván előttök a Mózes könyvének bővizű forrását, s amaz ige alapján: „Az én szentházamat becsüljétek“ (3. möz. XXVI. r. 2. v.) elmékedést tartottam. Beszédem egyszerű volt, mint magam. Nekem különben is nem természetesen az ideálismus magasba szökölő léghajóján röpkedni, de szeretek a földön járni a nép között, a nép esze és szíve körül. Nem szeretek árulni esillogó portékákat, melyek csak fényökkel vakítanak, de igenis igyekszem, azon, hogy a nekem adott esékely tehetség mértékével népem gondolkozás köréhez mérten „tanítva beszéljek.“ Mennyire érem el célomat, annak elbirálása nem engem illet, de azt bátran merem állítani a szószéket csakugy könnyedén fitymató, lekritizáló, hogy ugy mondjam kiesinylő tudákosokkal szemben, hogy az egyházi beszéd a leghatalmasabb közműveltségi tényező, a leghatalyosabb eszköz a mellyel népünk gondolkodására tanítólag s tisztítólag hathatunk. Beszédem első részében arra intettem híveimet, hogy az Isten házat tiszteljék, becsüljék, szeressék, külsőleg és belsőleg tisztán tartsák. A másodikban hogy az evangéliumot figyelemmel halgassák. Végre a harmadikban, hogy a hallott igazságokat a templom falain kívül, az életben gyümölcsözövé tegyék. . . . Vajha szavaim termékeny talajra, jó szívbe hullottak légyen!!

Bevégezven beszédemet, egyházam multjából olvastam fel, néhány érdekes eseményt, melyet kivonatlag itt is felemlitek, nevezetesen: hogy a a berzétéi templom, torony mikor épült, erre nézve biztos adat sehol nem lelhető. A hagyomány szerint a esehék által építetett. A széles talapzatú torony valóságos védbástya mű, ágyu lyukakkal ellátott kerítése. — egy régi feljegyzés szerint — arra vall, hogy a esehék inkább erősségnek, mint toronynak építették, a török s kurucz világban idezárkózott be a nép feltűbb javaival s itt oltalmazta életét. Az 1561-ik évben megújított. Két izben sujtotta meg a villám 1720. és 1744-ben, de nem gyújtotta fel. Tűz által leégett az 1790-ik év június 22-én, kiroutván a tűz a falu alsó részében elhamvasztott 105 épületet, a tornyot a benne levő harangok-

Isten csapása látogatta meg megyénk több, különösen hegyesebb vidékén fekvő községet. Ugyanis ezeknek főjövendelentörését a fa és vaskó szállításon kívül a baromtienyésztes képezte, azonban szénáállományát a májusi szárazság, sarjtermését pedig az elszaporodott orsóféreg teljesen tönkretette, úgy hogy legtöbbször gazda kénytelen juhait és marháit potomárral eladni, mert nem lesz mivel kitéleltetni őt. Az illető községek körvényt is nyújtottak már be az adó elengedése végett, mert főjövendeli forrásuktól teljesen elestek.

Veszély fenyegeti a jánosi utcának a piac és Tompa utca közötti részét. Ugyanis a járdá építés folytán a tömeges eső és hóvíznek eddig sem kielégítő lefolyása most esaknem teljesen el van zárva így azon vízözög, mely a piazcól lefut az uttosten felé végig a köveken, és hóvadaskor az egész utca egy lejtős jégmezővé válik, nyáron pedig az ut fedanyagát sodorja el az ár. Jó lesz e tárgyban a hatóságnak addig intézkedni, míg a kijávitásra elég idő van, nehogy az a mit jütányosabban helyre lehet hozni, később nagyobb anyagi áldozatot követeljen ugy is sok oldaltól igénybe vett városi pénztaruktól.

Megnyűzött hullá Kusza József görtyakistafudai lakos holt testét találta meg e hó 19-én a kerégedői erdőben Nyakáról arézáról és fejeről a bór esaknem teljesen le volt nyúzva, e mellett karjain súlyos maréangolási sebek voltak észlelhetők. — Gyilkosságnak esett-e áldozatul, vagy pedig valamely kóborló medve támadta meg, azt a vizsgálat fogja kideríteni.

Öngyilkos csendör. Nagy János pelsőci csendör örsvezető e hó 11-iken — nem tudni mi okból — mellbe lötte magát. A golyó bal vállán harott be testebe s hátul a lapoczkán jött ki. — A rozsnyói kórházban ápolják.

Tüzeset Nadabala községben, mely Rozsnyó városához alig félóra járásnyira fekszik, a közeli napokban tűz ütött ki. — A tűz oka: hihetőleg vétkes gondatlanság, mely onnan magyarázható ki, hogy azon gazda, kinek háza kigyuladt előtte valő este égő pipával ment föl a padlásra aludni. A kártékony elemnek két ház s nagy meysiségű takarmány s két sertés lett az áldozata.

Borzasztó családi dráma. Fülekekhez közel fekvő krsanacsiján Pongracz György földbirtokos és volt loconcei főszolgabíró orosz származású neje, Oserkarsoff Mária bárónő e hó 17. és 18. ica közötti éjjel hálószobájába utóját magára zárta, előbb 5 éves László nevű fiát, utána pedig 3 éves Dorottya nevű leánykáját alvó állapotukban forgó pisztolylyal halántékukra lötte, azután ugyanazon fegyvert, tükörelőtt egy támszékre ülve, saját fejének irányozta. Mind három lövés jól talált. — A szerencsétlen anya borzasztó tettét csak a reggeli órákban vette észre a esetlenség kik miután semmi neszt sem hallottak, felhírték az ajtót s eléjük tárult a borzasztó katasztrófa egész rémületességével. — A bárónő — kinek férje ez időtájban vadászaton volt — több levelet hagyott hátra, melyekben tettének okául zilált anyagi viszonyokat emleget.

Jötöttemények kiosztása a jövő tanévre. A rimaszombati egyesült prot. fogynomnium igazgató választmánya e hó 22-iken tartott gyűlésében határozott a tan és tápdij el vagy leengedése tárgyában az igazgatóságához beadott 50 kérvény felett. Tandij el vagy leengedésben részesülnek az 1888/9-ik tanévben: Dobószny Lajos VIII. Kaszper László II. Marezell Kornél IV. Marezell Gyula II. Wisinger Frigyes II. Vincze István V. Ramoszay György VIII. Pap Dezső II. Demeter István VIII. Kosztra János V. Horváth Lajos III. Vans Viktor VI. Juhász László VIII. Bazovszky Lajos VI. Kovács László VI. Soós Béla VIII. Katona István V. Noga János VIII. Koós Mihály III. Járósi Mihály II. Uthly Béla II. Türköly László IV. Juhász Dezső I. Vais Vilmos IV. Szepilky Gyula III. Gelle Barna III. Fövenyessy Béla II. Lenkey László III-ik oszt. tanulók. Tapdíj kedvezményben részesülnek egészben vagy részben: Pollák János VI. Ziman Ede II. Török László IV. Fövenyessy Bertalan III. Fövenyessy Béla II. Vincze István V. Juhász Dezső I. Ramossay György VIII. Gap Dezső II. Szlopovszky Károly III. Skrovina Andráš I. Kikeska Andráš V. Demeter István VIII. Sziráč Emil I. Langhoffer Pal III. Horváth Lajos III. Smid Sándor VIII. Juhász László VIII. Seres Barna IV. Temesz János I. Bazovszky Lajos VI. Bendik János IV. Duchogy Sándor III. Koós Mihály III. Lenkey László III. Hajoš Gusztáv VII-ik oszt. tanulók. Az ekként kiosztott jötöttemény 618 frtot képviselel o. é-ben nem számítva azt, hogy a tápdijeti díj esekély volta miatt mindenik tápdijeti tag eltartási díját a körölmények szerint 8—10 frttal pótolja az alapítóke. A jötöttemények mindenike csak feltételelesen szavaztatott meg, mert ha bármelyik növendék évközben erre magát méltatlanná tenné az élvezeti jötöttemény tőle a tanárikar indokolt előterjesztésére bármikor megvonható.

Ujdoságok a könyvpiacson: Dosztojevsky M. Todor. „Baskolnikov“ regény. 16—18 két heti időközökben megjelenő füzetben; Jókay Mór. „A lélekidomár“ regény, kéthetenként megjelenő füzetekben; Scossa Dezső. „Az élet iskolájából“, regény; Szabó Endre, „A szusz“, humorisztikus regény; Gr. Tolsztoj Leo. „Szobasztropol“, elbeszélések Szobasztropol bombázatásából; Vértesy Károly, „Több országból“, uti rajzok; Dénes Ferencz. Tájékoztató. kárpátvidéki utazók számára; Kassay Adolf, „Regálék“, vagyis kisebb kir. haszonvételek mai érvényükben; Kovács Gyula. „Italmérsi regáléjog“; „Törvény a szeszadóról“, külön kiadásban; Dr. Reiner Ignác. „A magyar ügyvédség“, kézikönyv az ügyvédségre vonatkozó összes törvények és rendeletekből. Ezek, valamint az irodalom összes újabb termékei jütányos áron kaphatók; Kármán S. könyvkereskedésében Rimaszombatan.

Az alsómeczenzéli állami felső népiskola értesítője. Közli Robonyi Géza, igazgató. Bevezetésében az iskola célját eseteli rövid vonásokban. A tanintézetben 3 fiú és 2 leányosztály van. A délelőtti órák az általános műveltséghez és szakképzéshez megkívántató elméleti ismereteknek vannak szánuva, míg a délutániak egészen a gyakorlati vasuti munkának vannak szentelve. Az iskola tanszerekkel s a szükséges eszközökkel bőven fel van szerelve. A leányosztályokban kiváló gond van fordítva a női kézimunkára. Felvétetnek olyan 12 éves fiúk és leányok, kik életük 12-ik évét betöltötték s az elemi iskola 6-ik osztályát kellő eredménnyel elvégezték. A tandij 5 forint, beiratási díj 50 kr. Teljes ellátás havi

8—16 frtért kapható. A beiratási határidő szept. 1—7. Irsábeli megkeresésre az igazgató a legszivesebben ad felvilágosítást.

Hivatalos közlemények.

A miskolezi kereskedelmi és ipar kamarától.

Értesítés.

376. sz. — Az osztr. magyar bank bécsi kormány tanácsa értesítette a keresk. és iparkamarát hogy a helybeli bank fiókban az üzletet t. hó 12-én kezdi meg. s hogy ezen fiókbank mindazon üzlet ágakkal foglalkoznai fog, melyek folytatásara a bank az 1887. évi XXVI. t.-cz. értelmében felhatalmazva van.

Miskolez. 1888. aug. 15.

Radvány István. Dr. Kovács Gyula.
elnök. titkár.

A miskolezi kereskedelmi és iparkamarától.

Értesítés.

Azon üzlet embereket, kik az angol piacokkál üzleti összekötötésben állanak s ottani vevők hiteklőességéről felvilágosításokra szorulnak, — figyelmeztjük, hogy a londoni osztr. magyar szövetségének kereskedelmi osztálya ily referenciákkal, esekély díjert mindenkor kész szolgálai.

Miskolezon, 1888. augusztus 17-én.

Holländer. Dr. Kovács Gyula
a. elnök. titkár.

Szerkesztői üzenetek.

S. K. Budapest. Szives érdeklődését köszönjük; kerjük lapunk további terjesztését K jel alatt Kármán Aladár Ernő eddig hely. szerk. ir. lapunkba.

B. B. urnak Föld Megelőzték a vessel.

B. Gy. urnak Berzete Jókiváságáert s szives érdeklődéséert fogadja ő-zint köszönetünköt. Kerjük további szives működését.

Felölő szerkesztő: Dr. VERES SAMU.

Makkeladás

Azok, a kik a báró Vay Dénesné urnő derencsényi s szilistyei erdejének idei makktermését megvenni kívánják, felkéretnek, hogy jövő szeptember hó 6-ik napján, d. e. 16 órákor ajánlataik megtétele s az esetleges szerződés megkötése végett Molnár József ügyvéd urná Rimaszombatan jelentkezni sziveskedjenek.

Szülők figyelmébe!

Olyan gyermekeket, kiket a szülők a közeledő iskolai éven át

teljes ellátásra

ohajtanak adni, jütányos ár mellett elfogad

Stubna János Rimaszombatan.

Bővebb értesítést nyerhetni Langauer József czipészüzletében.

3399/1888. sz.

Hirdetmény.

A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **M. kir. kincstár és Gömörm. nép és iparbank** végrehajtónak **Miklovics László** végrehajtást szenvedő elleni 369 frt 80 kr. 200 frt tökékövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Alsó-Pokorágy községben fekvő, az alsó pokorágy. 81. sz. tjkvben foglalt Miklovics László nevű álló A. 1—28. sorsz. a foglalt $\frac{3}{10}$ urb. telekre és 7/b számú házra az árverést 739 frtban ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi október hó 8-ik napján del e. 10 órákor Alsó Pokorágy községben a községi bíró házanál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatum fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becs. árának 10% át vagyis 73 forint 90 krt közpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezehez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatan, 1888. április hó 8-ik napján.
A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.
Hánrich, kir. tszéki bíró.

3744/1888. sz.

Hirdetmény.

A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **Kir. kincstár** végrehajtónak **Chrapan János** végrehajtást szenvedő elleni 51 frt 90 kr adókövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Klenőcz község határában fekvő klenőcz 203 sztkvben foglalt Chrapan János nevű álló ingatlanokra az árverést 1350 frtban ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1888. évi október hó 15-ik napján délelőtti 10 órákor Klenőcz községben a község házanál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatum fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becs. árának 10% át, vagyis 135 forintot közpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezehez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánat-

pénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatan, 1888. évi június hó 2. napján.
A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.
Hánrich, tszéki bíró.

Makk és gubics árverezés.

Fülöp-Szász Cobura-Gothai herczeg gömörmegei Baloghvár és derencsényi uradalomhoz tartozó erdőterületek ez évi makk és gubics-termése f. évi szeptember hó 4-én délelőtti 10 órákor fog nyilvános árverésen Felső-Balghon eladatni.

A szokásos árverési feltételek az alólított erdőhivatalnál megtekinthetők,
Baloghvári erdőhivatal.

080808080080808080

Az iskolai idény közeledése alkalmából van szerencsém a t. cz. szülők és gyámok figyelmébe ajánlani jól be rendezett

könyv-, papir- és írószerek kereskedésemet

melyben mindennemű népiskolai, gymnasiumi és magasabb tanintézeti tankönyvek eredeti áron kaphatók.

Mindenféle író- és rajzszerkek dús választékban találhatók és jütányos áron számíttatnak.

Hazai irodalmunk termékei mindig megjelenés után azonnal érkeznek s a t. érdeklődőknek kívánatra betekintés végett készséggel megküldetnek.

Rimaszombatan, 1888. augusztus hó.

Tisztelettel

Kármán S. könyvkereskedő.

080808080080808080

Hirdetmény.

Gróf Forgách Gyulané kokovai uradalmának erdeiben a **bükk-makk** termés ez idén rendkívül gazdag lévén, tisztelettól fölhívatnak az azt megvenni és kiharshálni szándékozók, hogy ez iránti ajánlataikat az alább írt hivatalnál akár írásban, akár szóval minél előbb előadják. — Bővebb felvilágosítással ez ügyben a hivatal helybeli irodája mindenkor a legnagyobb készséggel szolgál; közölvén egyszersmind az összes eladási feltételek apróbb részleteit is.

Forgách gróf uradalmi erdőhivatala.

Kokován, 1888. augusztus 14-én.

Divald Gyula, tiszttartó.

Magyarország leghiresebb s legszénsavdúsabb ásvány vize, a

SZOLYVAI

mely savanyúvíz, borral vegytve, a legkellemesebb üdítő italt nyújtja; gyomor- és idegbajokban gyors és kitűnő segélyt ad; tüdő-, hörghántalmaknál, húgycsőhólyag hurutoknál és járványos betegségek alkalmával kitűnő gyógyszer képez. — mindenkor megrendelhető

MARSALKÓ KÁROLY

munkácsi uradalmi ásványvízberlőnél **Nyiregyházán; s kapható jelesb gyógyszerárakban, füszerkereskedésekben és vendéglőkben is.**

Szülők figyelmébe.

Christmann Todor polgári családja Sztrázsán (Szepesm. Poprád közeleében) a közeledő iskolai évre felfogad

teljes ellátásra,

jütányos ár mellett, olyan gyermekeket, a kiknek szülői ohajtják, hogy azok a német nyelvet alaposan megtanulják. — Bővebb felvilágosítással szivesen szolgál bárkinek **Kovács Zsigmond ur Rimaszombatan.**